

FairFinanceGuide[®]
Sverige

**Svenska bankers
hållbarhetsbetyg 2017**
- rankning av bankernas riktlinjer för
hållbarhet

Organisationerna som står bakom Fair Finance Guide i Sverige

Initiativet finansieras med stöd från

SWEDISH INTERNATIONAL DEVELOPMENT
COOPERATION AGENCY

Granskningsmetoden har utvecklats med hjälp av

Radarweg 505
1043 NZ Amsterdam
The Netherlands
Tel: +31(0)20 820 8320
www.profundo.nl

Sammanfattning

Årets granskning visar att de svenska bankerna fortsatt förbättra sina hållbarhetsriktlinjer för den finansiella verksamheten och de har blivit något mer transparenta i sin redovisning. De svenska storbankerna ställer sig nu bakom i genomsnitt 52 procent av internationella principer för hållbarhet, upp från 47 procent förra året. **Swedbank** tar i år över förstaplatsen från **SEB** bland storbankerna och ställer nu högst krav på hållbarhet i sina riktlinjer. **Danske Bank** blev årets raket som ökade hela 14 procentenheter genom flera nya ställningstaganden kring hållbarhet i branscher som gruv- och fossilsektorn. **Skandia** och **Länsförsäkringar** har också förbättrat sina riktlinjer något. Minst förbättring visar **Handelsbanken** och **Nordea**. De mindre alternativbankerna **Ekobanken** och **JAK Medlemsbank** ligger fortsatt klart i topp.

När det gäller olika temaområden är det anmärkningsvärt att bankerna fortfarande har bland de lägsta betygen inom klimatförändringar, även om resultatet förbättrades något. **Nordea**, **Handelsbanken** och **Länsförsäkringar** har bland annat skärpt sina gränser för kolinvesteringar. **SEB** har också som första bank tagit ett viktigt kliv och börjat redovisa sina fonders klimatavtryck från alla tre centrala utsläppsområden (scope 1-3) enligt Greenhouse Gas Protocol, vilket ger en mer rättvisande bild. Liksom förra året har bankerna lägst genomsnittsbetyg inom området skatteflykt, bara 32 procent.

Samtidigt visar årets fallstudier och kontroller av bankernas investeringar och praktiska arbete att de har en bra bit kvar för att leva upp till sina löften. Årets granskningar visar investeringar i företag som kopplas till skövling av regnskog och kränkningar av ursprungsfolks rättigheter på Borneo; om Lundin Petroleum och för kränkningar av mänskliga rättigheter i Sudan, och om banker som finansierar kontroversiella palmoljaplantager i Indonesien. Granskningarna visade också att det fanns brister bankernas påverkansarbete med företagen, ett arbete de ofta hänvisar till för att försvara sina investeringar. **Swedbank** stack ut lite genom att vara något bättre än övriga banker.

Om granskningen

Fair Finance Guide kartlägger en gång om året bankernas riktlinjer när det gäller vilka hållbarhetskrav de ställer på företag som de finansierar eller investerar i, samt hur transparent bankerna redovisar sitt hållbarhetsarbete. Granskningen genomförs enligt Fair Finance Guides internationella [granskningsmetod](#) som används i alla länder där initiativet finns (hittills nio länder). I granskningen kartläggs vilka av de främsta internationella principerna, standarder och konventioner för hållbarhet som bankerna säger att deras finansiella verksamhet ska rimma med. Ju fler principer banken lovar att följa enligt sina formella riktlinjer desto högre policybetyg får banken. Betyget uttrycks i procent som anger hur stor andel av principerna som banken ställer sig bakom. I Sverige granskas och betygssätts bankerna inom 13 olika temaområden:

- Klimatförändringar
- Korruption
- Mänskliga rättigheter
- Arbetsvillkor
- Biologisk mångfald
- Skatt
- Öppenhet & ansvar
- Vapen
- Jordbruk
- Skog
- Gruvor
- Olja & gas
- Energi

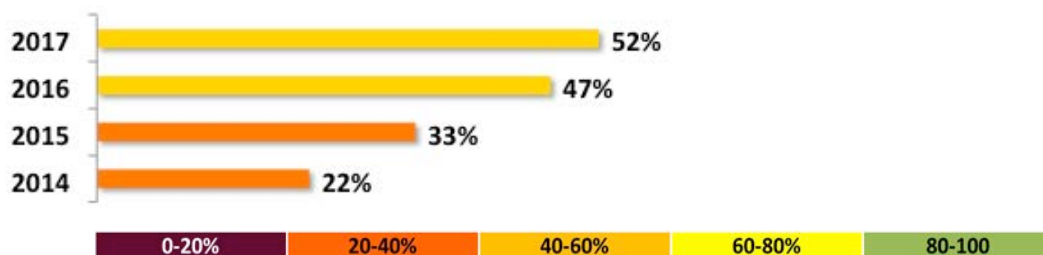
Granskningen utgår endast från bankernas publikt tillgängliga riktlinjer och det krävs tydliga ställningstaganden eller referenser till befintliga ramverk för att få poäng. Under granskningsprocessen får bankerna ta del av resultatet och möjlighet att komplettera och korrigera eventuella felaktigheter. Bankerna kan också överklaga bedömningar och vid tveksamma fall diskuteras och bedöms det av Fair Finance Guides internationella metodgrupp.

För att sedan ta reda på hur väl bankerna håller sina löften i praktiken görs stickprovskontroller i form av fallstudier några gånger per år. Dessa genomförs i samarbete med de svenska partnerorganisationerna som står bakom Fair Finance Guide. I fallstudierna jämförs bankernas faktiska investeringar och agerande med principerna i bankernas riktlinjer för att bedöma hur väl de efterlevs. Läs mer om resultaten i årets fallstudier sist i rapporten.

Svenska storbankers policybetyg 2017

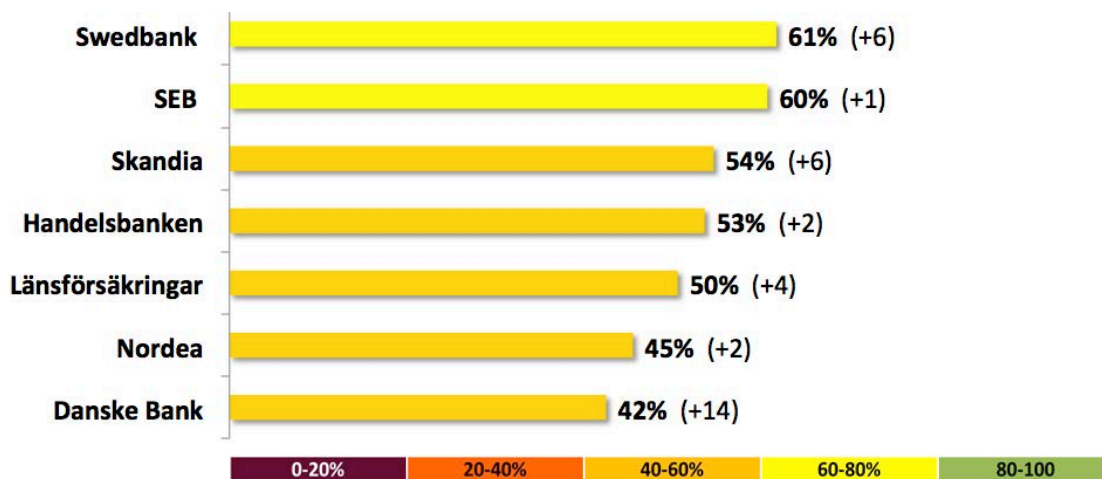
Granskningen visar att de sju största bankerna i Sverige har fortsatt att förbättra sina hållbarhetsriktlinjer under 2017, dock inte lika mycket som förra året. Bankerna ställer sig nu i genomsnitt bakom 52 procent av hållbarhetskraven i Fair Finance Guides internationella ramverk, upp från 47 procent förra året.

Stora bankernas genomsnittsbetyg 2014-2017

När det gäller enskilda banker så tar **Swedbank** i år över förstaplatsen efter en ökning med sex procentenheter och petar nätt och jämnt ner **SEB** till andraplatsen som haft högst policybetyg bland storbankerna sen starten 2014. Ny trea är **Skandia** som också ökade sex procentenheter och gick om **Handelsbanken** som hamnar på plats fyra. **Länsförsäkringar** och **Nordea** ligger kvar på femte respektive sjätte plats, trots att båda förbättrat sig något. Störst förbättring gjorde **Danske Bank** som ökade hela 14 procentenheter, men det räckte ändå inte för att ta sig bort från jumboplatsen.

Stora bankernas genomsnittsbetyg 2017

Bankernas förbättringar beror överlag på att de antagit fler riktlinjer när det gäller vilka internationella standarder, konventioner och normer för hållbarhet som deras investeringar och utlåning ska följa. Det gäller särskilt specifika krav som bankerna ställer vid investeringar i olika branscher, framförallt hos **Danske Bank**, **Skandia** och **Swedbank**. **Nordea** har publicerat en ny policy kring kundrådgivning och skatteflykt. **Länsförsäkringar** har bland annat tagit fram ett särskilt ställningstagande när det gäller fossila investeringar.

Ett av de mer konkreta exemplen på ändringar i bankernas riktlinjer handlar om att flera sänkt gränserna för hur stor andel kolutvinning ett företag får hålla på med för att banken ska kunna investera i företaget. **Nordea** tillåter numera högst 30% (tidigare 75%) när det gäller kapitalförvaltning och fonder. **Länsförsäkringar** har sänkt gränsen till 20% (tidigare 30%) och **Handelsbanken** har sänkt gränsen för deras indexfonder till 30% (tidigare 50%). Alla banker ligger nu mellan 5-30% utom **Danske Bank** som ännu inte tagit ställning mot kol och **Nordea** som tillåter en högre andel vid utlåning. Hos **Handelsbanken**, **Länsförsäkringar** och **Swedbank** gäller gränserna även kolkraft. Hos flera banker gäller gränserna också vid utlåning men det gäller bara nya lånekunder, inte kolföretag som redan är kunder i banken.

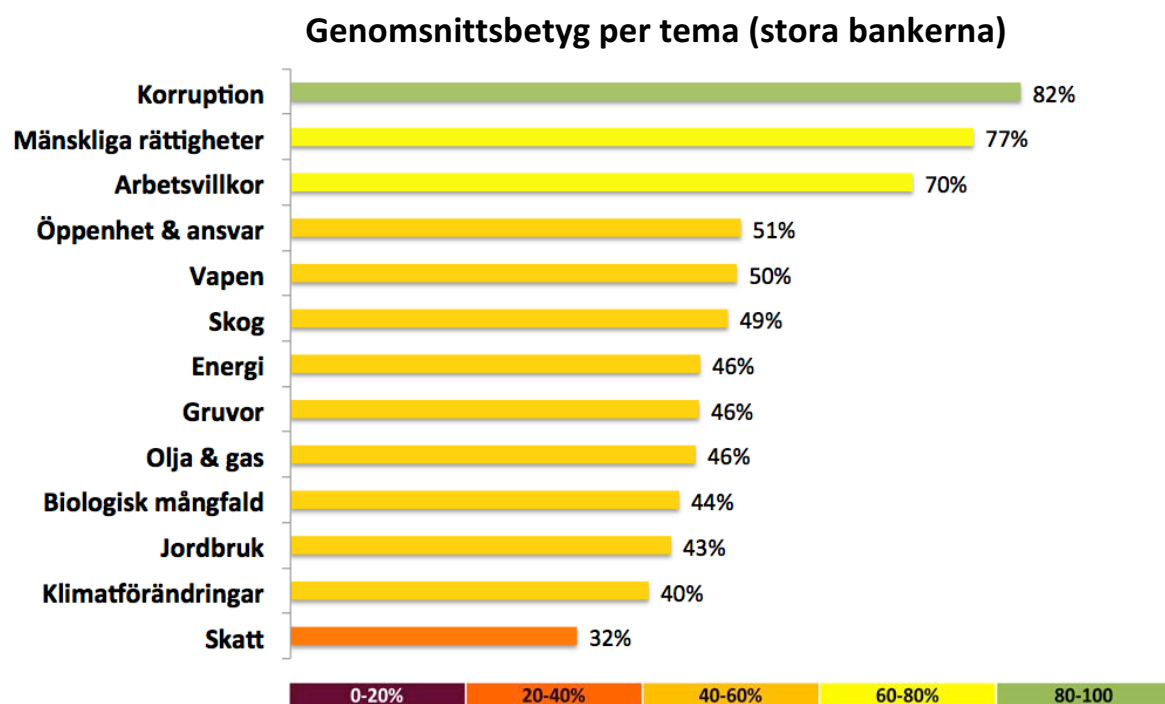
En positiv nyhet är också att **SEB** som första bank tagit klivet fram och redovisar ett mer rättvisande klimatavtryck för sina fonder, det vill säga alla tre centrala utsläppsområden (scope 1-3) enligt Greenhouse Gas Protocol. **SEB** kommer också börja mäta klimatavtrycket från sin kreditportfölj. Övriga banker redovisar bara fonders avtryck på första och andra området, vilket inte ger en särskilt rättvisande bild.

En annan förbättring är att fler banker har börjat redovisa namnen på företag de för dialog med för att påverka dem gällande hållbarhetsfrågor, bland annat **Handelsbanken** och **Danske Bank**. **Länsförsäkringar** är dock fortfarande bäst som redovisar en specifik årlig rapport med mer detaljerad information om ett trettiotal av sina dialogprocesser.

Vi ser även förändringar när det gäller bankernas svartlistningar av företag. Precis som tidigare svartlistar alla banker företag som är involverade i kontroversiella vapen, och som bryter mot bankens procentgränser för kolutvinning. Men numera återfinns även företagen bakom North Dakota Pipeline på listorna, utom hos **Danske Bank**. Några banker går även längre och utesluter andra företag på grund av miljöförstöring eller kränkningar av mänskliga rättigheter, och där påtryckningsdialogen inte gett tillräckligt resultat. Det har **Handelsbanken** börjat med under året och exkluderar nu ett tjugotal företag av denna anledning, bland annat Shell och några stora gruvbolag. Den nyheten gav stort positivt gensvar bland bankkunderna och blev vår mest spridda nyhet i sociala medier sedan Fair Finance Guide startade. Den här typen av exkluderingsåtgärder återfinns även hos **Skandia**, och ett fåtal hos **Danske Bank** och **Länsförsäkringar**. **SEB** publicerade också en utökad svart lista med ett fyrtiotal företag men som tyvärr drogs tillbaka några dagar senare efter starka påtryckningar från grupper som var kritiska till att några av företagen var från Israel. Alla banker utom **Handelsbanken** svartlistar även företag som på olika sätt bidrar kränkningar kopplat till ockuperade områden, framförallt Palestina och Västsahara.

En tydlig trend sedan starten 2014 är att skillnaderna i bankernas resultat börjar jämnas ut sig. Vid första rankingen skilde det 30 procentenheter mellan bästa och sämsta bank. 2017 har skillnaden krympt till 19 procentenheter. Det beror främst på att **Handelsbanken** och **Danske Bank** har gjort rejäla uppräckningar av sina riktlinjer.

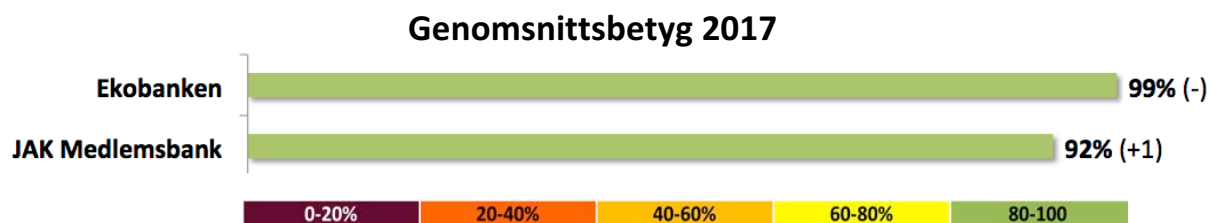
Om man ser till bankernas krav inom olika temaområden visar resultatet inte någon större skillnad sedan förra året, alla temabetyg har ökat något. Bankerna har fortsatt bäst riktlinjer inom korruption, mänskliga rättigheter och arbetsvillkor medan riktlinjerna på skatteområdet är fortsatt svagast. Noterbart är att riktlinjerna för att motverka klimatförändringarna halkar efter och är nu näst sist.

När det gäller hållbarhetskrav på olika branscher ställer bankerna fortsatt högst krav på vapenbranschen. Anmärkningsvärt är att ingen bank skärpt sina riktlinjer gällande kontroversiell vapenexport till diktaturer eller regimer som grovt kränker mänskliga rättigheter. Detta trots starka reaktioner från bankkunderna på vår och Diakonias [rapport](#) förra året om bankernas investeringar i företag som exporterar vapen till bland annat Saudiarabien.

Alternativbankernas policybetyg 2017

Alternativbankerna Ekobanken och JAK Medlemsbank fortsätter ligga långt före när det gäller hållbarhetskrav på företagen de lånar ut pengar till. Under 2017 förbättrade sig JAK marginellt med en procentenhet till 92%. Ekobanken fortsätter ligga i topp med 99% och det skedde inga förändringar under året.

Förbättringar per bank 2017

Här följer en beskrivning av de förbättringar som respektive bank gjort under året, sorterade efter störst förbättring. Förbättringen i procentenheter anges inom parantes.

Danske Bank (+14)

Den bank som gjorde klart störst förbättringar av sina riktlinjer under 2017. Framförallt har man förtydligat sina riktlinjer för investeringar och utlåning till särskilda branscher, bland annat i gruvsektorn, fossilbolag, skogsbruk och jordbruk. Bankens riktlinjer säger bland annat att särskilt värdefulla naturområden ska skyddas, världsarv på UNESCO:s lista inte får påverkas negativt och att ursprungsfolks särskilda rättigheter ska respekteras. Banken har också publicerat en ny skattepolicy som säger att banken inte ska delta i "abusive tax arrangements". Danske Bank har även börjat redovisa namnen på ett tiotal företag som banken försöker påverka till ett ansvarsfullt agerande genom dialog. Banken har också börjat redovisa klimatavtrycket från ett urval av sina fonder, men enbart Scope 1 och 2. Danske har också publicerat en mer utförlig hållbarhetsrapport i år men använder ännu inte GRI som redovisningsstandard.

Swedbank (+6)

Under 2017 genomförde Swedbank flera skärpningar av sina hållbarhetskrav vid investeringar i särskilda branscher. Det ledde till att Swedbank klättrat förbi SEB och lovar nu mest inom hållbarhet bland storbankerna. Inom energisektorn kräver banken numera att dammbyggen ska följa principerna i World Commissions of Dams och att produktion av bioenergi ska följa principerna i Roundtable of Sustainable Biomaterials, inom skogsektorn att trähandelsföretag ska vara certifierade med FSC och inom jordbrukssektorn att särskilda utvärderingar av vattenbrist ska göras. Banken har också skärpt sin policy mot kol så att den även bojkottar företag som är aktiva till mer 30% inom kolkraft. Swedbank har också förtydligat sina krav på att ursprungsfolks särskilda rättigheter respekteras.

Skandia (+6)

Har skärpt sina riktlinjer och ställningstaganden med tydligare hållbarhetskrav, bland annat kring ursprungsfolks särskilda rättigheter, migrantarbetares rättigheter och flera nya standarder på miljöområdet som Skandia vill att investeringarna ska rimma med. Skandia har även börjat publicera en fullständig lista med namnen på de företag där man identifierat hållbarhetsproblem och försöker påverka genom dialog.

Skandia publicerar numera även en fullständig översikt över hur man röstat på bolagsstämmor. Under 2017 antogs också en ny policy kring investeringar i statsobligationer, där 35 länder svartlistats på grund av bristande demokrati, korruption eller kränkningar av mänskliga rättigheter. Länderna namnges dock inte.

Länsförsäkringar (+4)

Under 2017 har banken tagit fram flera nya ställningstaganden, bland annat nya riktlinjer för investeringar i fossila bränslen där man sänkt gränsen för hur mycket kolverksamhet ett företag får syssla med, från tidigare 50% ner till 20%. Det gäller även bankens indexnära fonder. Länsförsäkringar har också tydliggjort det principiella kravet att företag som banken investerar i ska sänka sina utsläpp. Banken har även förbättrat sin rapportering om påverkansarbetet med företag, nu redovisas även mål och en kort statusuppdatering för ett trettio-tal företag. Rapporten är den mest utförliga av alla banker.

Handelsbanken (+2)

Banken har framförallt blivit lite mer transparent, bland annat redovisas nu namnen på de företag där man identifierat hållbarhetsproblem och försöker påverka genom dialog. Handelsbanken publicerar även en mer detaljerad information om hur de röstat på bolagsstämmor och har utökat land-för-land-rapporteringen om bland annat hur mycket skatt som betalas i olika länder där banken är verksam. Handelsbanken har även utökat sin svarta lista med företag som den inte vill investera i på grund av kränkningar av internationella konventioner och normer, och där företagen inte visat tillräcklig förändringsvilja. Huvuddelen av listan består fortsatt av vapenföretag och kolföretag men nytt är att även ett tjugotal företag svartlistats på grund av miljöförstöring, kränkningar av mänskliga rättigheter eller dåliga arbetsvillkor. Under året har Handelsbanken även sänkt gränsen för tillåten kolverksamhet hos företag i sina indexfonder, från 50% till 30%.

Nordea (+2)

Under året satte Nordea upp en ny struktur och nio övergripande mål för sitt hållbarhetsarbete. Banken publicerade bland annat en särskild policy med riktlinjer för hållbarhet inom utlåning. Banken publicerade även riktlinjer för bankens rådgivningsverksamhet som ska motverka att banken bidrar till skatteflykt. Bland annat står att banken inte ska delta i transaktioner som kan uppfattas som aggressiv skatteplanering även om transaktionerna skulle vara lagliga. Nordea har även sänkt gränsen för hur mycket ett företag får syssla med kolutvinning, numera 30% från tidigare 75%. Policyn gäller inte kolkraft och gäller bara inom kapitalförvaltning (bland annat fonder).

SEB (+1)

SEB:s redovisar nu som första bank estimat över sina fonders hela klimatavtryck, det vill säga även scope 3. Det ger en mycket mer rättvisande bild av fondernas klimatpåverkan. Banken har även börjat redovisa hur stor andel av kreditportföljen som består av förnybar energi. SEB har också börjat publicera namnen på de projekt de finansierar. Projekten handlar uteslutande om förnybar energi, särskilt vindkraft. SEB har också antagit en ny skattepolicy som skärper riktlinjerna mot skatteflykt. Banken har också öppnat upp sin kontaktpunkt för visseblåsare så att även externa intressenter kan göra anmälningar när det gäller negativ påverkan från företag som banken finansierar eller investerar i.

JAK Medlemsbank (+1)

Gjorde ett fåtal förtydliganden kring bankens relation till skatt och korruption.

Ekobanken (-)

Gjorde inga ytterligare förbättringar under året.

Alla bankers betyg per tema

	Danske Bank	Nordea	Länsförsäkringar	Handelsbanken	Skandia	SEB	Swedbank	JAK Medlemsbank	Ekobanken
Genomsnittsbetyg per bank	42%	45%	50%	53%	54%	60%	61%	92%	99%
Betyg per tema									
Klimatförändringar	14%	36%	43%	47%	43%	50%	48%	90%	100%
Korruption	83%	83%	83%	83%	83%	83%	77%	100%	100%
Mänskliga rättigheter	71%	77%	85%	75%	77%	74%	82%	100%	100%
Arbetsvillkor	63%	69%	79%	66%	83%	66%	67%	100%	100%
Biologisk mångfald	3%	35%	44%	60%	53%	59%	53%	100%	100%
Skatt	35%	38%	21%	41%	29%	24%	39%	100%	100%
Öppenhet & ansvar	43%	46%	57%	55%	50%	51%	54%	61%	93%
Vapen	31%	24%	53%	54%	60%	81%	49%	n.a.	n.a.
Jordbruk	52%	29%	37%	30%	52%	45%	56%	90%	100%
Skog	50%	33%	36%	41%	39%	64%	82%	88%	100%
Gruvor	36%	38%	35%	44%	41%	65%	64%	n.a.	n.a.
Olja & gas	39%	44%	30%	49%	41%	54%	63%	n.a.	n.a.
Energi	29%	38%	42%	49%	45%	62%	60%	93%	100%

*n.a. betyder att banken inte har några kopplingar till branschen.

Se bankernas detaljerade betyg på varje princip inom respektive temaområden [här](#).
Läs mer om Fair Finance Guides internationella granskningsmetod [här](#).

Årets fallstudier visar fortsatta brister i praktiken

Under 2017 genomförde Fair Finance Guide tre fallstudier för att studera hur väl bankerna följer sina riktlinjer i den finansiella verksamheten. Studierna handlade om bankernas investeringar i kontroversiella företag och visade överlag på fortsatta brister hos alla stora banker när det gäller att försvara principerna i sina riktlinjer. Bankerna har därför underkänts flera gånger. Vissa banker visade dock något bättre resultat än andra.

Skövling av regnskog på Borneo

Den första studien, [Silent Approval](#), handlade om bankernas investeringar i företag som bidrar till kränkningar av ursprungsfolks rättigheter och skövling av regnskog på Borneo. Alla banker hade investeringar i de undersökta företagen men visade en låg eller ingen aktivitet när det gäller att försöka påverka företagen till att ta ansvar. Många av investeringar gjordes genom indexfonder men även aktivt förvaltade fonder och vissa etikkfonder investerade i företagen. **Swedbank** och **SEB** uppvisade något bättre agerande än övriga banker, men alla var långt ifrån godkänt. Studien gjordes i samarbete med Swedwatch, Naturskyddsföreningen och Fair Action.

Lundins oljeaffärer i Sudan

Den andra studien, [Fuel for Conflict](#), handlade om bankernas investeringar i Lundin Petroleum och vilket ansvar bankerna tagit som ägare när det gäller Lundins bidrag till kränkningar av mänskliga rättigheter i Sudan runt millennieskiftet. I området där Lundin letade olja dödades över tiotusen människor och över hundratusen människor fördrevs. Enligt FN var jakten på olja en viktig orsak till konflikten i området.

Vår granskning visade att alla svenska banker varit storägare i Lundin under 2000-talet men ingen har ställt tillräckliga krav på företaget att ta ansvar. Detta trots att alla banker och även Lundin Petroleum lovat att följa FN:s riktlinjer för företag och mänskliga rättigheter som föreskriver att företag måste utvärdera och kompensera människor som drabbats negativt av företags verksamhet. **Swedbank** som har den största investeringen i Lundin idag har också varit mest aktiv med att ställa krav på företaget, men ingen bank bedömdes ha gjort tillräckligt för att ta ansvar. Studien gjordes i samarbete med Swedwatch.

Palmoljebanker

Den tredje studien, [Nordic investments in banks financing Indonesian palm oil](#), granskade bankernas investeringar i sex asiatiska banker som är de största finansörerna av kontroversiella palmolja-plantager i Indonesien.

Plantagerna, som dokumenterats på plats under ett års tid, hade stora problem med skövling av regnskog, dåliga arbetsvillkor och koppling till de omfattande bränder i regionen som sker till följd av röjningen av skog.

Granskningen visade att svenska banker investerar totalt sju miljarder i bankerna, **Nordea** klart mest. Ändå hade knappt någon bank agerat på de asiatiska bankernas utlåning till palmolja-bolagen. Studien gjordes i samarbete med Regnskogsfondet och Fair Finance Guide i Norge.

Skatteparadis

Under året gjorde Fair Finance Guides europeiska nätverk även en gemensam rapport, [Opening the Vaults](#), om Europas 20 största banker och deras verksamhet i skatteparadis. Granskningen visade att bankerna under 2015 gjorde en total vinst på över 240 miljarder i skatteparadis, där skatten är särskilt låg eller obefintlig. Rapporten visade också att bankerna hade överlag mycket högre lönsamhet i skatteparadis än i andra länder, i genomsnitt fyra gånger högre vinst per anställd. Bankerna har därmed starka incitament att vara verksamma i skatteparadis. Några av bankerna hade ibland inte en enda anställd på plats i några av skatteparadiserna, ändå noterade de en vinst på totalt nästan 6 miljarder kronor där. Det indikerar att bankerna använder skatteparadis för att slussa pengar och realisera vinster där skatten är låg.

Nordea var den enda svenska banken i granskningen. Banken är aktiv i tre skatteparadis; Luxemburg, Singapore och Schweiz. **Nordea** gjorde en vinst på 2,3 miljarder i dessa länder under 2015 och lönsamheten var högre där än i andra länder, men det stack inte ut lika mycket som hos många av de andra bankerna. Granskningen gjordes med hjälp av den nya EU-lagstiftning som tvingar banker i Europa att redovisa ekonomisk information separat för varje land som bankerna är verksamma i. Det möjliggör att man kan jämföra storleken på en banks verksamhet med hur mycket skatt den betalar, och på så sätt identifiera avvikelser där banken betalar orimligt lite skatt. Flera av organisationerna i Fair Finance Guides nätverk försöker få till en utvidgning av redovisningskravet till fler sektorer.

Brister i kontrollsystem och insynsproblem

Genom fallstudierna ser vi ett tydligt mönster hos bankerna att implementering av riktlinjerna i den finansiella verksamheten är för svag. De system och rutiner som finns fångar inte upp avvikelser på ett tillräckligt sätt, och identifierade avvikelser leder inte till tillräckliga åtgärder. Mycket av implementeringen förlitar sig på att organisationen själv tar tillräcklig hänsyn till bankens kriterier och krav, med stöd från bankens hållbarhetsteam. Här är givetvis bankernas förtydligade riktlinjer, till exempel vid investeringar i olika branscher, ett förbättrat stöd och vägledning för dem som fattar investeringsbesluten. Men de behöver också tillräcklig kompetens och incitament för att göras ordentligt. Här är kontrollsystemen överlag för svaga och det är väldigt ovanligt med belöningssystem som styrmedel i hållbarhetsarbetet.

En annan tydlig brist är att bankerna mäter sitt arbete för lite och sätter upp för få mätbara mål. Utan mål blir hållbarhetsarbetet lätt ett nödvändigt ont. En del av problemet är att hållbarhetsfrågorna upplevs som gränslösa och eftersom bankens riktlinjer innehåller långtgående löften blir det svårt att leva upp till. Här måste bankerna bli bättre på att sätta upp trovärdiga, tydliga och realistiska mål för att trigga igång mekanismer som kan få fart på arbetet. Det skulle sannolikt också leda till en större tillfredsställelse hos anställda att arbeta mot och uppfylla målen.

En del av problematiken beror också på att bankerna förlitar sig på extern analys och data som inte alltid fångar upp viktiga hållbarhetsaspekter som lovats i riktlinjerna. Här behövs mer av ett hantverk hos bankens anställda, vilket kräver både kompetens och incitament att utföra. Men det ger också bankerna en möjlighet att skapa ett mervärde för sina kunder.

En vanlig synpunkt från bankerna är att många av de investeringar som rimmar illa med bankens riktlinjer återfinns i passivt förvaltade fonder, ofta så kallade indexfonder. I årets studier hittades dock de flesta av företagen i aktivt förvaltade fonder. Däremot är det fortfarande ovanligt att vi hittar kontroversiella investeringar bland bankers etik- eller hållbarhetsfonder, även om det händer några gånger även i år. För att komma tillrätta med indexproblemet har flera banker börjat ta bort företag som inte uppfyller bankens riktlinjer även i indexfonder. Vissa banker kallar fonderna numera för "indexnära" för att tydliggöra att de har vissa aktiva moment i form av hållbarhetshänsyn. Aktivt förvaltade fonder har dock en större möjlighet att göra ett aktivt urval av de mest hållbara företagen och är generellt mer aktiva med att följa och föra dialog med bolagen de investerar i.

Ett fortsatt dilemma är också bristen på insyn i bankernas utlåning till företag. Under året utvecklade bankerna tillsammans med Bankföreningen en ny redovisningsmall för konsumentinformation om bankernas hållbarhetshänsyn i kreditverksamheten. Den är ett sorts svar på fondbranschens hållbarhetsprofil och ger lite mer information om vilka allmänna hållbarhetskrav som banker ställer på företag som de lånar pengar till. Den ger även en översikt över hur mycket pengar banken lånar ut till olika branscher och ändamål.

Men fortfarande redovisas inte vilka enskilda företag bankerna lånar ut pengar till, vilket hindras av banksekretessen. Bara Ekobanken är helt öppen med vilka företag som pengarna går till. Därför har Fair Finance Guides granskningar fortsatt att handla om bankernas fondinvesteringar där det finns insyn. Det är också den vanligaste sparformen i Sverige. Tyvärr stängde Finansinspektionen ner sin publika fonddatabas där svenska fonders innehav publicerats kvartalsvis. Databasen gjorde det möjligt att granska många fonder samtidigt och har varit ett viktigt verktyg för att öka insynen i svenska fondbolags investeringar. Enligt Finansinspektionen ska funktionen återkomma när ett nytt system är på plats.

En grundläggande orsak till bankernas brister beror på att de avsätter för lite resurser till hållbarhetsarbetet. Det tvingar fram snäva prioriteringar i förhållande till mängden hållbarhetsfrågor banken har att analysera och hantera. Här måste bankerna både skala upp hållbarhetsarbetet men sannolikt också minska antalet investeringar för att få bättre kontroll. Färre och mer långsiktiga investeringar skulle möjliggöra ett mer noggrant urval av hållbara företag och en mer aktiv ägarstyrning som främjar företagets hållbarhetsarbete. Företag behöver långsiktiga ägare och finansiärer som vill satsa på hållbara affärsmodeller.